

Ik had enkele maanden terug het eigenaardige maar toch wel interessante woordje ‘aardverschuiving’ als thema voor vanavond naar voren geschoven. Het betekent ‘tsunami’ in een andere taal.

Dat kwam me eigenlijk minder goed uit, toen bleek dat de tekst die ik vanavond had willen voorlezen, de voorbije week in een verhuisdoos verdween en bij toeval ook uit mijn gezichtsveld. Of bestaat toeval niet?

Ik heb daarom besloten dat het verliezen van een tekst al een ‘tsunami’ op zich mag genoemd worden en daarmee voldoe ik toch nog aan het thema van vanavond. Ik heb zonder aarzelen een andere tekst genomen, waarvan bezwaarlijk kan geopperd worden dat deze enige band met een aardverschuiving heeft.

De tekst die ik nu zal voorlezen gaat over communicatie of de afwezigheid ervan. Ik schreef deze tekst exact tien jaar geleden, alhoewel dat op zich al een tsunami in alle betekenissen van het woord veronderstelt. Het mag een klein wonder heten dat ik hem hier vanavond nog durf voor te lezen. ;)

De tekst is een deel uit een lang verhaal dat gaat over de wijze vrouw Taïa Taïa die op haar pad de jonge, onwennige Dover kruist. Ze roept hem uit tot haar

leerling en vertelt hem verhalen. Of sprookjes. Over hoe je allerlei dingen kan leren. Over het leven bijvoorbeeld. En over mensen.

“Luister, Dover. Ik zal je sprookjes vertellen. Luister naar me, wil je? Ik weet héél veel. Mijn hoofd is als een regenton. Er druppelt altijd wat in, er komt altijd wat bij. Boven is het helder, onder zit de drab. Droog weer is nefast. Ik weet wat rivieren te vertellen hebben. Ik herken een roeispaan in het water van de vaart. Ik herken van ver de regenlaarsjes in de plassen langs de kade. Mijn hoofd slibt nooit meer dicht. Het maalt. Als de trommel van een wasmachine draait het rondjes. Heen, en dan weer terug. Ik zal je sprookjes vertellen, Dover. Mag ik?”

“Tja”, mompelde Dover. “Wat zou ik daarop moeten antwoorden? Je moet weten, zo’n groot luisteraar ben ik niet. Verhalen vertellen, wat moet ik me daar in godsnaam bij voorstellen? Kan jij ook het weer voorspellen? Want het is met mij een beetje zoals met het weer. Erg onvoorspelbaar. Enfin, momenteel valt niet alleen luisteren me moeilijk. Woorden vormen maakt me ziek. Ik ken ze wel de letters hoor. Af en toe nodig ik ze uit om samen een kleine lunch te nuttigen, maar net voor het uur van afspraak haken ze meestal af. Ik lust ze niet en zij lusten mij al evenmin. Wat wil je dan precies van me, mevrouw?”

“Ik zou je kunnen leren praten. Met mij bijvoorbeeld, tenminste als je niemand anders hebt. Probeer het eens. Ratel letters tegen mijn slapen. Knetter en spuug woorden. Wik zinnen en bijzinnen. Baar komma’s en punten. Kraam de zin van het hoofd en de rede. Praat, spreek, stoot tekens uit. Praten, blijf praten. Ga door. Adem diep en begin dan weer opnieuw. Dertig keer en meer. Repeteer. Wrik morfemen los. Ratel door. Daar is geen einde voor. Doe het tot je tachtig bent en meer. Communiceren. Dat is de reden waarom mensen uit elkaar gaan. Ze praten niet. Ze zeggen niet goeiemorgen heb je goed geslapen het huis ruikt zo fris die schoenen staan je goed mag ik je over mijn droom vertellen, die ik had vannacht? Nee, mensen sluipen rond in zeven haasten. Ze ontbijten in ijspegels en hangen kranten voor hun hoofden als theedoeken zo groot. Ze hullen zich in dikke, grauwe gordijnen. Ze verhullen dat de hitte van het open vuur al lang in hoofd en hart verdwenen is. Ze schrijden ijzig door de gangen en knikken hier en daar eens met hun hoofd. Praten, praten moeten we doen. Met woorden lijnen trekken langs de oevers. En hier en daar zal er een lampekop oplichten. Praten betekent zon in je hart.”

Dover wilde graag proberen Taïa Taïa te begrijpen. Hij staarde naar boven, zag de kleur van de lucht,

wreef met zijn hand zeven maal rond zijn navel, en richtte zich bij de achtste keer tot Taïa Taïa. “Ja, nu ik er zo over denk... je zou wel eens gelijk kunnen hebben. Praten zou me goed kunnen doen. Ik zal voortaan proberen wat meer te praten. Dank je voor je wijze raad. Ik zal proberen. Proberen te communiceren. Wat een opdracht. Tussen haakjes. Mag ik je over die droom vertellen, die ik had vannacht? Het was warm en ik en mijn meisje zaten op het dak. Haar buik was dik en haar teennagel paars geverfd. Ze zei me dat ze zwanger was. Van een lucifer. Ik hoopte dat. Op een dochter met zwavelstokjes. Als het sneeuwde zou ik haar mijn sokken geven en als het donker was mijn hart. Treur niet meisje, papa is de nacht.”

Taïa Taïa was nooit snel uit haar lood te slaan. Maar nu begon ze te twijfelen. Ze wilde Dovers' woordenbrij met een vlindernetje vangen. Ze wilde zijn geest op het matje roepen. Geselen. Aan de tenen kriebelen. Want praten, onverstoort praten, is natuurlijk nog niet communiceren. Ze zou Dover over vroeger vertellen. Want de tijd heelt niet alle wonden. Taïa Taïa zou Dover vertellen over vroeger, toen de dieren nog spraken. Over hoe zij had geleerd, met vallen en met opstaan en weer doorgaan, hoe je kon praten. Hoe je kon leren praten. Taïa Taïa ging helemaal op in haar verhaal over het verleden. Ze liep

gezwind door haar kindertijd, kruiste degens met haar puberteit, vertelde over de perikelen van getrouwde vrouwen en verkondigde daarna eigenaardige theorieën over misverstanden, communicatiestoornissen, onverantwoorde uitspraken, gevoeligheden. Over voorspellingen, veronderstellingen, interpretaties en suggestieve opmerkingen. Over malversaties van woorden en over conversaties en moorden. Over relaties over alles heen. Over vergeten te luisteren, ratelen en selectieve doofheid. En over de liefde. De liefde tussen mensen die overgaat in haat. Meestal is het dan te laat.

Dover werd ondertussen ongeduldig, kwaad misschien zelfs. Hij stampte tot de aarde onder zijn voeten een harde bast gekregen had. Tegelijkertijd balde hij zijn vuisten in de zakken van zijn jas. Hij hoefde niet in de spiegel te kijken om te weten dat zijn hals rode vlekken vertoonde. Dover werd boos op Taïa Taïa. Dover hield niet van redevoeringen. Hij hield niet van uitgebreide discours. Hij hield niet van luisteren tout court. Dover haatte het verleden. “Ik ben het beu.”, zei Dover. “Ik houd het niet langer uit. Ik wil dat je de was binnenhaalt. Ik wil het hier niet meer zien, horen of ruiken, dat verleden van je!” Taïa Taïa zweeg even snel als ze was begonnen met praten. Daarop fronste ze haar wenkwimpers en zette

een dubbele kin op. Ze wachtte nog wat en stelde dan een vraag. “Waar heb je het in godsnaam over, Dover?” Dover schrok maar hij herpakte zich. De woorden rolden nu over zijn lippen. “Moet je horen, schoonheid. Je vroeger en je toen kunnen me gestolen worden. Jouw verleden ligt als een vuile, stinkende mannsok in de wasmand te wachten op een kookprogramma. Jij had toch een wastrommel in je hoofd? Wel, doe daar dan wat mee. Met al jouw kennis moet dat toch lukken?” Dover probeerde verder te praten terwijl hij naar adem hapte. Een schier onmogelijke taak. Toen dribbelde hij de bal in haar kamp.

Het begon Taïa Taïa te dagen. Dover wilde dus dat ze geen woord meer over vroeger zou reppen. Geen haar op haar schaamstreek dat daar aan dacht. “Dover, luister” zei ze. Maar Dover liet zich deze keer niet van de kaart brengen. Hij bromde terug. “Jij wil dat ik om te leren praten mijn verleden bovenhaal, klopt dat?” “Dat klopt als een zwerende vinger”, repliceerde Taïa Taïa. “Het verleden, Dover, steekt een handje toe wanneer we het heden willen begrijpen. Daarom is het waardevol. Ik wil het best naar het donkerste hoekje van mijn hersenpan verbannen, maar daar schieten jij, noch ik, iets mee op. Toen en vroeger, zijn het waard om herinnerd te worden. En wel hierom: herinneringen van vroeger,

goeie en slechte, kruipen als een lapjeskat op het hoogste plankje van je hersenkast. Ze rekken zich uit, krabben eens achter het oor, likken hun pootjes af en vleien zich vervolgens neer. Om met gesloten oogjes van die zachte ronkjes te spinnen. Herinneringen uit vroegere tijden, die je later weer tot leven roept, krijgen een bakje heden voorgeschoteld. En wat je nu beleeft, wordt beïnvloed door je herinneringen. Als jij wil leren praten, dan moet je nadenken over je lapjeskat. Misschien moet je haar dringend eens op schoot nemen. Koesteren of aan een vlooiëntest onderwerpen.” Ze keek hem daarop dwingend en vol verwachting aan.